



## Сімейний бізнес

грошима. Коли настає пора просапування буряків та збору врожаю, змушений наймати робітників.

Звичайно, нелегко датиється перші кроки у будь-якій справі. Прикро стає тоді, коли вирощене і зібране, зрошене власним потом, оцінюють несправедливо. Здається, знову може повторитись минулорічна ситуація, коли держава декларує одну ціну, а так звані посередники скуповують оптом продукцію за значно нижчими, щоб потім диктувати свою. Нинішні ціни за здане молоко - яскравий тому приклад. От і доводиться фермерам добре мізкувати, аби не бути у програші.

Добрим словом згадують фермера у Дядьковичах ветерани, одинокі та інваліди, яким він допомагає то городи зорати трактором, то врожай зібрати комбайном. П.І. Шевчук з повагою до співрозмовника додав, що Василь Мовчанець на День Перемоги зробив їм подарунки, і особливо опікується ученицею місцевої школи Вітою Панчук, круглою сиротою.

- Із боргами розрахуюсь, бо нещодавно купив ще й старого ЗІЛа, тоді візьму більше землі. Є задум зайнятись тваринництвом, тим більше, що безхозні ферми знайти неважко, а дружина моя за освітою зоотехнік, - буде плани Василь Павлович. - Думаю, що дамо раду і 50-ти гектарам. Якби ще діяла державна політика підтримки фермерства, відсотки за банківські кредити були більш прийнятними, ціни на техніку більш доступними, то й можна було б нарощувати обсяги сільськогосподарського виробництва, говорили про розвиток взагалі.

Валерій  
ГАРМАТЮК

## "ВАЖКІ" ГЕКТАРИ МОВЧАНЦЯ

Минули вже клопоти з посівом-посадкою, тепер ніби й можна трохи перевести дух. В цей час випадає нагода зайнятись поточним ремонтом техніки, підготуватись до наступного, літнього циклу робіт.

З Дядьковицьким сільським головою Петром Івановичем Шевчуком ми і застали за цим заняттям фермера Василя Мовчанця. На запитання, що спонукало його зайнятись фермерством, Василь Павлович відповів: "Після того, як 22 роки пропрацював механізатором у колгоспі, зрозумів, що свій добробут потрібно будувати власними руками".

Впровадження елементів ринкових відносин на селі у 90-х роках дало шанс йому, як і багатьом селянам, зайнятись фермерством. Нині у Рівненському районі налічується близько вісімдесяти фермерських господарств. Хто раніше почав, той зумів і розширитись, і створити власний замкнутий виробничий цикл, як-от Борис Кондратюк, голова ФГ "Калина" з с. Карпилівка. Кому ж прийшла пора взятись за цю справу пізніше, як, наприклад, Василю Павловичу у

1998-му - той ще досі, придбавши навіть не нову техніку, віддає борги. Проте тяга до землі, досвід і уміння працювати на ній та наполегливість допомагають переборювати всі труднощі.

- На 26-ти га землі, яку мені довірили односельчани, ми вирощуємо пшеницю, ячмінь, цукрові буряки, - розповідає Василь Мовчанець. - Дотримуючись усіх вимог агротехніки, можна отримати непогані прибутки. Але потрібна техніка, навісний та причіпний інвентар. Підростає моя підмога - сини. До техніки тягнуться, цікавляться вузлами тракторів, комбайна. Плуг і культиватор зробив сам, бо купувати надто дорого. Сільськогосподарська техніка не по кишені фермерам та невеликим підприємствам. Обласна спілка фермерів свого часу надала мені кредит у 6 тис. грн., з яких 2,5 тис. встиг використати, а решта - згоріла разом з банком "Україна". Добре, що з Петром Калениковичем Грицюком, головою ПСП "Колос", склалися партнерські стосунки. Я виручаю його своєю технікою, а він мене - сівалками та іншим. З людьми минулого року розрахувався - по 500 кг пшениці за пай та